

# DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞINCA İDARE OLUNAN CAMİ VE MESCİTLERDEKİ TEBERRÜKÂT EŞYASI HAKKINDA YÖNETMELİK

## BİRİNCİ BÖLÜM

### Genel Hükümler

#### Amaç

**Madde 1-** Bu Yönetmeliğin amacı, cami ve mescitlerdeki teberrükât eşyasının tespiti, korunması, değerlendirilmesi, yerlerinin değiştirilmesi ve gerektiğinde satışı ile satıştan elde edilecek paraların benzeri hizmetlere tahsisi gibi hususları düzenlemektir.

#### Kapsam

**Madde 2-** Bu Yönetmelik, yönetimi Diyanet İşleri Başkanlığına ait olan cami ve mescitlerde bulunan teberrükât eşyasını kapsar.

#### Dayanak

**Madde 3-** Bu Yönetmelik, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun 1 inci maddesi ile 14 üncü maddesinin (a) ve (f) bentleri hükümlerine dayanılarak düzenlenmiştir.

#### Tanımlar

**Madde 4-** Bu Yönetmelikte geçen;

**Başkanlık** : Diyanet İşleri Başkanlığını,

**Mal sahibi** : (**Değişik:RG-09/03/2007-26457**) Bu Yönetmelik kapsamına giren cami veya mescitlerin sahibi olan Vakıflar Genel Müdürlüğü, dernek, vakıf, köy tüzel kişiliği, belediyeler ve gerçek kişileri veya bahsedilen cami ya da mescitleri sahibi yerine idare edeni,

**Komisyon** : Teberrükât eşyası komisyonunu,

**Teberrükât eşyası** : Cami ve mescitlerde mevcut olan ve hayırsever kişi veya kuruluşlar tarafından bağışlanmış bulunan her türlü eşyayı,

ifade eder.

#### Teberrükât eşyası

**Madde 5-** Teberrükât eşyası aşağıda gösterilmiştir.

a) Yazma veya basma Kur'an-ı Kerim, cüz ve kitap,

b) Sakal-ı şerif,

c) Kabe örtüsü, halı, kilim ve diğer sergi malzemesi, minber ve kürsü örtüsü, şal, kapı perdesi,

d) Şamdan ve şamdan mumu, avize, kandil ve kandillik, askı takımı,

e) Rahle, kürsü, minber, kapı ve pencere kanatları, merdiven, cüz ve sakal-ı şerif mahfazası, sehpa,

f) Yazma veya basma her türlü levha, çerçeve,

g) Her türlü saat, gülâpdan, buhurdan ve benzeri madeni ve cam eşya,

h) Kasa, telefon, telsiz, mikrofon, hoparlör ve teşkilatı, elektrik süpürgesi, halı temizleme makinesi ve benzeri aletler,

ı) Sair taşınabilir eşya.

## İKİNCİ BÖLÜM

### Teberrükât Eşyası Komisyonu, Görevleri ve Çalışma Esasları

#### Teberrükât eşyası komisyonu

#### **Madde 6- (Değişik:RG-09/03/2007-26457)**

Her müftülük çevresinde müftünün veya yetkili kılacağı bir kişinin başkanlığında, mal sahibinin görevlendireceği bir yetkili ve müftünün tensip edeceği bir Başkanlık personeli ile mazbut ve mülhak vakıflara ait cami ve mescitlerde Vakıflar Genel Müdürlüğü uzmanından, temin edilememesi durumunda diğer kurum ve kuruluşlarda görev yapan eski eser uzmanlarından; diğer cami ve mescitlerde ise Kültür ve Turizm Bakanlığı uzmanından, temin edilememesi durumunda diğer kurum ve kuruluşlarda görev yapan eski eser uzmanlarından oluşan en az dört kişilik teberrükât eşyası komisyonları kurulur. Komisyonlar en az üye tam sayısının dörtte üçü ile toplanır ve üye tamsayısının salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar alınmış sayılır.

#### **Komisyon çalışmasına katılacaklar**

**Madde 7-** Komisyon cami veya mescitlerde tespit çalışması yaparken, o cami veya mescidin bütün görevlileri de hazır bulunur. Uzmanlık gerektiren konularda uzmanlardan istifade edilir.

#### **Komisyonun görevleri**

**Madde 8-** Komisyonun görevleri şunlardır:

- a) Teberrükât eşyasının cinsini, şeklini, vasfını, ebadını ve değerini tespit ve takdir etmek,
- b) Teberrükât eşyasının her birine numara vermek,
- c) Teberrükât eşyasının gereği gibi korunmasını sağlamak amacıyla ilgililerine devir ve teslim etmek,
- d) Teberrükât eşyasının sayımını ve kontrolünü yapmak,
- e) **(Değişik:RG-09/03/2007-26457)** Cami ve mescitlere yapılacak teberrükât eşyası bağışlarının cami ve mescitlerin ihtiyacına göre kabulü veya reddine karar vermek,
- f) **(Değişik:RG-09/03/2007-26457)** Teberrükât eşyasından tarihi değere haiz olmayanların ihtiyaç fazlasını tespit etmek; devri veya satışı mümkün olmayanların muhtaç olan şahıslara verilmesine veya kullanımı mümkün olmayanların imhasına karar vermek,
- g) Teberrükât eşyasından tarihi ve sanat değerini haiz olduğu tespit veya tahmin edilenleri Başkanlığa ve mal sahibine bildirmek,
- h) Teberrükât eşyasından çalınma, eskime ve harap olma gibi sebeplerle vuku bulan eksiklikleri Başkanlığa ve mal sahibine bildirmek,
- ı) Teberrükât eşyasının daha iyi korunması için alınabilecek tedbirleri tespit edip ilgililere teklifte bulunmak.

### **Komisyonun çalışma esasları**

**Madde 9-** Komisyon, çalışmalarını şu esaslara göre yapar:

a) Teberrükât eşyasının tespiti:

Teberrükât eşyası, cins, şekil, vasıf ve ebat itibarıyla tek tek komisyonca tespit edilir. Bu tespit sırasında, cami veya mescit görevlileri de hazır bulunur. Tespit edilen eşya için ekteki kayıt formu (Ek:1) üç nüsha olarak düzenlenir. Bu form, komisyon ve tespite katılanlar tarafından isim ve unvanları da yazılarak imzalanır. Bu formların bir nüshası müftülüğe, bir nüshası mal sahibine bir nüshası da ilgili cami veya mescidin görevlilerine teslim edilir.

b) Eşyanın numaralanması:

Komisyonca tespiti yapılan eşyanın her birine, eşyaya zarar vermeyecek şekilde ve bozulmayacak, kolayca silinip kaybedilemeyecek bir tarzda birer numara konulur. Kayıt formuna bu numara ile ve numaralar teselsül ettirilmek suretiyle kaydedilir ve diğer bilgiler ilgili sütunlara yazılır.

c) Eşyanın değerinin tespiti:

Teberrükât eşyasının her birinin cinsi, şekli, vasfı ve ebadı tespit edilip yazıldıktan sonra değeri belli ise o değer de yazılır. Değeri belli değil ise komisyonca yaklaşık bir değer tespitine çalışılır. Komisyon bu tespiti yapamazsa, sair uzman veya bilirkişilerden istifade edilerek değer tespiti yapılır. Tespit edilen bu değer kayıt formunun ilgili sütununa yazılır. Bu çalışma ve araştırmaya rağmen değer tespiti yapılması mümkün olmayan eşyanın ilgili sütunlarına “eski eserdir, kıymetlidir” ibareleri yazılır. Bu eşya için ayrıca üç nüsha fotoğraflı eski eser envanter fişi (Ek:2) düzenlenir. Her biri kayıt formuna eklenir.

d) Eşyanın teslimi:

Tespiti yapılan teberrükât eşyası, komisyon tarafından o cami veya mescidin görevlilerine birlikte teslim edilir. İmam-hatip veya müezzin-kayyım birden fazla ise hepsi birlikte teslim alırlar. Teslim sırasında bir tutanak düzenlenir. Üç nüsha halinde düzenlenen bu tutanağın her bir nüshası, üç nüsha olan kayıt formlarından her birine eklenir.

e) Tespit ve teslim masrafları:

Teberrükât eşyasının tespiti, numaralanması, teslimi ve gerektiğinde fotoğraflarının alınması gibi hizmetlerle ilgili olarak kullanılacak her türlü teçhizat, malzeme, kırtasiye ve diğer masraflar mal sahibince temin edilir veya karşılanır.

## **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

### **Teberrükât Eşyasının Korunması, Sayımı ve Denetimi**

#### **Teberrükât eşyasının korunması**

**Madde 10-** **(Değişik:RG-09/03/2007-26457)**

Teberrükât eşyasının korunmasından, temizlik ve bakımından, eşyayı teslim alan cami veya mescidin görevlileri sorumludur.

Bu görevlilerden birinin görevinden ayrılması, başka bir göreve nakledilmesi veya vefat etmesi halinde, teberrükât eşyasının yeni sorumluya; din görevlisi bulunmadığı takdirde mal sahibine, mal sahibinin bulunmaması halinde ise muhtara devir ve teslimi teberrükât eşyası kayıt defteri esas alınarak devralan ile devreden görevlinin iştiraki ile yapılır. Bu devir ve teslim için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan (Ek 3)'teki tutanak düzenlenir. Dört nüsha olarak düzenlenen ve ilgililer tarafından imzalanan bu tutanağın iki nüshası kayıt formları nüshalarına eklenmek üzere ilgili müftülüğe ve mal sahibine gönderilir. Bir nüshası teberrükât eşyasını devir ve teslim alan görevlilere verilir ve cami veya mescitteki kayıt formuna eklenir. Bir nüshası da devir ve teslim eden görevlide kalır.

#### **Kişisel sorumluluk ve zarar**

**Madde 11-** **(Değişik:RG-09/03/2007-26457)**

Cami veya mescit görevlileri, teberrükât eşyasını her türlü tahribata ve hırsızlığa karşı dikkat ve özenle korumak zorundadırlar. Sorumluların kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sebebiyle teberrükât eşyasının kırılması, bozulması, kıymetini kaybetmesi, çalınması veya kaybolması halinde müftülükçe derhal mal sahibine bilgi verilir. Devlet Memurları Kanununun 12 nci maddesindeki esaslara göre Başkanlıkça gereken kanuni işlem yapılır ve mal sahibine sonuç hakkında bilgi verilir.

#### **Camilerde araştırma yapılması, film ve fotoğraf çekilmesi**

**Madde 12-** Cami veya mescitleri ziyaret eden yerli veya yabancı ziyaretçiler, ancak cemaatle kılınan namaz saatleri dışında, cami veya mescit görevlilerinden birinin nezaretinde ve spot kullanmamak şartıyla film veya fotoğraf çekebilirler. Cami veya mescitlerde bulunan esere hiçbir şekilde fizikî müdahale, istampaj ve benzeri işlemler uygulanamaz.

**(Değişik ikinci fıkra:RG-8/7/2019-30825 Mükerrer)** Ziyaretlerin dışında teberrükât eşyası ile cami ve mescitlerde inceleme, araştırma veya haber yapmak isteyen araştırmacı, televizyoncu veya sinemacılar müracaatlarını cami veya mescidin bağlı olduğu müftülüğe bizzat, posta yoluyla veya elektronik ortamda yapabilirler. Müracaatlar en geç beş gün içinde sonuçlandırılır. Araştırmacı, televizyoncu veya sinemacıların fotoğraf veya film çekebilmeleri veya çalışma yapabilmeleri, illerde il müftüsünün teklifi ve valinin izni ile, ilçelerde ise ilçe müftüsünün teklifi ve kaymakamın izni ile mümkündür. İzinin bir örneği mal sahibine gönderilir. Bu izinde inceleme veya araştırmayı yapacak veya film ve fotoğraf çekecek olanın hüviyeti, çalışma süresi ve çalışmayı ancak cami veya mescit görevlisinin nezaretinde yapabileceği gibi hususlar belirtilir ve bu izin belgesinin bir örneği müftülükte muhafaza edilir. İzin verilenler, çalışmalarını ibadet saatleri dışında ve görevli nezaretinde yaparlar. Bu çalışmalar sırasında teberrükât eşyasına zarar verebilecek malzeme ve ekipman kullanılamaz ve eşya cami veya mescit dışına çıkarılamaz.

**(Ek fıkra:RG-16/02/2004-25375)** İzin alarak araştırma ve inceleme yapan yabancılar ve yabancılar adına müracaat edenler hazırladıkları ilmi rapor ve yayınladıkları eserin bir örneğini izni aldıkları makama verirler.

#### **Teberrükât eşyasının sayımı ve kontrolü**

##### **Madde 13- (Değişik:RG-09/03/2007-26457)**

Teberrükât eşyaları, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan (Ek 1)'deki kayıt formunda bulunan bilgilere göre, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan (Ek 4)'teki teberrükât eşyası kayıt defterine cami veya mescit görevlileri tarafından sırayla kaydedilir.

Komisyonda kabulüne karar verilen teberrükât eşyası ise vakit geçirilmeden cami veya mescit görevlileri tarafından kayıt defterine kaydedilerek bu Yönetmeliğin ekinde yer alan (Ek 5)'teki tesellüm makbuzundan iki nüsha düzenlenip bunun bir nüshası bağış sahibine verilir, diğer nüshası ise cami veya mescitte muhafaza edilir.

Komisyonda sonu sıfır ve beş ile biten yıllarda teberrükât eşyasının sayımı ve kontrolü yapılır. Sayım ve kontrolü yapılan cami veya mescidin bütün personeli sayım ve kontrol çalışmalarına katılırlar. Sayım ve kontrol işlemi teberrükât eşya formlarındaki kayıtlar esas alınmak suretiyle yapılır ve en kısa sürede bitirilir.

Sayım sonucunda tespit edilen noksanlıklar için tutanak tutulur; fazlalıklar için ise kayıt formu düzenlenir. Üç nüsha olarak düzenlenen bu formun da önceki kayıt formlarına eklenmek üzere, bir nüshası ilgili müftülüğe, bir nüshası mal sahibine ve bir nüshası da teberrükât eşya sorumlusuna verilir; ayrıca teberrükât eşyası kayıt defterine kaydedilir.

Teberrükât eşyası sayımında ortaya çıkan noksanlıklar için, ilgilileri hakkında yapılan kanuni işlem sonuçlanmadan, kayıttan düşüm işlemi yapılamaz.

#### **Teberrükât eşyasının terkin**

##### **Madde 14- (Değişik:RG-09/03/2007-26457)**

Teberrükât eşyasının satışı, muhtaç olan şahıslara verilmesi, imhası, sayım ve kontrollerde noksan çıkması, zayi olması ve bu konulardaki takibatın sonuçlanması, müzeye veya başka bir camiye nakledilmesi gibi durumlarda kayıttan düşülme ve terkin işlemi, komisyonun teklifi üzerine ilgili müftülükçe yapılır. İşlemin sonucu hakkında mal sahibine de bilgi verilir.

#### **Teberrükât eşyasının denetlenmesi**

##### **Madde 15- (Değişik:RG-09/03/2007-26457)**

Teberrükât eşyasının iyi korunup korunmadığı, bakım ve temizliğinin gerektiği gibi yapıp yapılmadığı ve noksanlık veya fazlalıkların bulunup bulunmadığı gibi hususlar Başkanlık müfettişleri ve mahalli müftülüklerce denetlenir. Mazbut veya mülhak vakıf camilerindeki Teberrükât Eşyasının denetimi Vakıflar Genel Müdürlüğü Müfettişlerince de yapılabilir.

## **DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**

### **Teberrükât Eşyasının Yerlerinin Değiştirilmesi ve Satışı**

#### **Teberrükât eşyasının yerlerinin değiştirilmesi**

**Madde 16-** Teberrükât eşyası ait olduğu başka bir yere nakledilemez. Ancak o caminin yıkılması gibi zaruri hallerde veya ihtiyaç fazlası olması ve eski eser olmaması veya sanat değeri bulunmaması halinde mal sahibinin muvafakatı alınmak suretiyle ilgili müftülükçe ihtiyacı olan diğer cami ve mescitlere nakledilebilir.

Nakledilen eşya için komisyonca dört nüsha kayıt formu düzenlenir. Bu formların üçü aynı eşya için daha önce düzenlenmiş bulunan formlara, biri de eşyanın yeni götürüldüğü cami veya mescitteki kayıt formlarına eklenir. Yeni yapılan kayıt formuna dayanılarak, eski formlardaki kayıtlardan bu eşya terkin edilir ve ilgililere bildirilir. **(Ek cümle:RG-09/03/2007-26457)** Yeri değiştirilen teberrükât eşyası, devreden cami veya mescit ile devir alan cami veya mescidin teberrükât eşyası kayıt defterlerinin düşünceler hanesine şerh edilir.

**(Değişik üçüncü fıkra:RG-09/03/2007-26457)** Büyük onarım gibi sebeplerle belirli bir süre cemaate kapatılan cami veya mescitlerdeki teberrükât eşyası da, mal sahibinin görüşü alındıktan sonra müftülükçe kayıt formlarına göre kontrolü yapılmak suretiyle toplu bir yerde veya uygun görülecek cami veya mescitlerde geçici olarak muhafaza ettirilir. Bu durumda muhafaza edilecek yerin veya cami veya mescidin sorumlusu bu eşyayı kayıt formu ve düzenlenecek bu Yönetmeliğin ekinde yer alan (Ek 3)'teki teslim ve tesellüm tutanağı ile birlikte teslim alır, daha sonra da düzenleyeceği ayrı bir teslim ve tesellüm tutanağı ile teslim eder.

**Teberrükât eşyasının satışı, imhası ve muhtaç olan kişilere verilmesi (Değişik başlık:RG-09/03/2007-26457)**

**Madde 17- (Değişik birinci fıkra:RG-09/03/2007-26457)** Teberrükât eşyasından eski eser olan veya sanatsal değeri bulunanlar hiç bir suretle satılamaz. Ancak mazbut ve mülhak vakıflara ait cami ve mescitlerdeki teberrükât eşyasından eski eser olan veya sanatsal değeri bulunanlar Vakıflar Genel Müdürlüğünün talebi üzerine muhafaza veya müzelerde teşhir edilmek için komisyonca tutanak düzenlenerek anılan Genel Müdürlüğe; diğer cami ve mescitlerdeki teberrükât eşyasından eski eser olan veya sanatsal değeri bulunanlar ise, komisyonca uygun görüldüğü takdirde, Başkanlığa veya Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğünün müzelerine teslim edilebilir.

**(Değişik ikinci fıkra:RG-09/03/2007-26457)** Bunların dışında eski eser veya sanatsal değeri olmayan ve yıpranmış bulunan halı ve kilimler ile diğer teberrükât eşyasının, komisyonca tespiti yapılarak listesi çıkarıldıktan sonra mal sahibince uygun görülmek kaydıyla satışı veya imhası yapılabilir. Satış işlemi için bu eşya mal sahibine bir tutanak ve listesi ile birlikte teslim edilir. Bu eşyanın kayıttan düşülme işlemi yapılır ve teberrükât eşyası kayıt defterine işlenir.

Satışı yapılan teberrükât eşyasından elde edilen gelirler ile kaybolan eşyanın tazmin ettirilmesi suretiyle elde edilen gelirler, öncelikle ait oldukları cami veya mescitlerin yahut bu cami veya mescitlerin bulunduğu yerdeki ihtiyacı olan diğer cami veya mescitlerin, bu da mümkün olmadığı takdirde başka yerlerdeki cami veya mescitlerin ihtiyacı olan teberrükât eşyasının temininde veya bu cami veya mescitlerin bakım ve onarımlarında kullanılmak üzere mal sahibince bankada açtırılacak özel "teberrükât eşyası fonu hesabı" nda toplanır.

**(Ek fıkra:RG-09/03/2007-26457)**Toplanan bu paraların nereden elde edildiği de dikkate alınarak sarfedileceği yerler konusunda komisyonun her yılın ocak ayı içinde yapacağı toplantıda karar verilir. Paraların harcanması mal sahibi tarafından ve kendi mevzuatına göre yapılır.

Eski eser veya sanat değeri olmayan teberrükât eşyasından devredilmesi veya satışı mümkün olmayıp kullanılabilir olanlar, yurt içinde ve yurt dışında ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak Komisyon Kararı doğrultusunda muhtaç olan kişilere müftülükçe dağıtılır.

**(Ek fıkra:RG-09/03/2007-26457)** Teberrükât eşyasından mazbut ve mülhak vakıflara ait cami ve mescitlerin olup eski eser niteliği veya sanatsal değeri bulunmayanlar ise, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından belirlenecek ihtiyaç sahiplerine dağıtılabilir.

## BEŞİNCİ BÖLÜM

### Son Hükümler

#### Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

**Madde 18-** 30/6/1974 tarihli ve 14931 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mazbut ve Mülhak Vakıf Cami ve Mescitlerdeki Teberrükât Eşyası Hakkında Yönetmelik, ek ve değişikliğiyle birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

#### Yürürlük

**Madde 19-** Sayıştay'ın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

#### Yürütme

**Madde 20-** Bu Yönetmelik hükümlerini **(Değişik ibare:RG-8/7/2019-30825 Mükerrer)** Diyanet İşleri Başkanı ile Vakıflar Genel Müdürü yürütür.

	<b>Tarihi</b>	<b>Sayısı</b>
	6/11/1999	23868
<b>Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin</b>		
	<b>Tarihi</b>	<b>Sayısı</b>
1.	8/7/2019	30825 Mükerrer
2.		

